

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Kako smo?

Od Drave 30. jan. [Izv. dop.]

12 let je, kar smo kazoči na strašne muke blagih Bolgarov v javnih listovih in govori kričali, vsled samih krivic in krvočnosti, ktere so divji Turki vršili blizu 500 let nad balkanskimi Slovani, Balkan v solzah plava, in glej! Balkanu so utrte solze, v prijetnem zelenilu štrleči pod oblake raduje se rešenega bivalstva slovanskega, konči po večini, beli car — osvoboditelj je po svoji in svojih Rusov blagohotnosti in sočutji do grozno trpečih bratov ogromno penezno in krvno daritvo daroval, da osreči in v naravne in narodne pravice povzdigne bratski narod: sêvernoe sijanje razdenilo je Balkan; mila in krepka bratska roka pomogla je nevoljaku sorodniku po krvi in jeziku, da je otepel klete okove turške, in sedaj svoboden uživa narodna in človeška prava. Iskreno radujemo se povoljnim vašim razmeram, mili nam Slovani bolgarski, strastno želeči, da še trpečim vam bratom naskorem zasveti zvezda osvoboditeljica, da skruše žuleče in moreče verige, in nastope častno pozorišče nekaljenih pravic. Vi južni bratje Bolgari, rešeni skleče teže od okrotnega tujstva naloženega ižesa, uživajte sedaj v obilnej meri vsa narodna prava v crkvenem in državnem obziru, — a mi Slovenci živoči v ustavnej avstrijske cesarjevini smo skrajni sužniki glede na narodne pravice in narodnost, mi smo raja a vi svobodnjaki; mi nijenega srednjega učilišča v naščini, vi vsa slovanska; mi povse brezpravni, a vi na svojem domu svoji gospodarji; mi gnoj tujej njivi, a vi obdelavate polje tudi duševno na umni razvoj svojcev; mi se borimo za narodni ob-

stanek in veljavo, k čemur največ časa in skoro najjake moči trošimo, a vsled tega slovstvo in knjigo zanemarjamo, a vi se spomladanski razcvetate, da v kratkem berete zdrav sad bridkih trudov. Ali mi nikakor nismo maloverniki, solnce prisija tudi pred naša vrata, beli bog ne umri! Avstrijska vlada bivša v škripcih obetala nam je po večkrat narodno blaženost, a nekoliko se pomogša požrla svoje v sili prikazano rojenče, recimo 1848. leta porodilo je § 5. kromeriškega ustava, kder je bilo dano poroštvo, da se smejo in imajo pravico razvijati vse avstrijske narodnosti, a avgust 1851. leta posunol je navedeno točko, pregon in tlačenje slovanskega življa vršila sta se do skrajne bezmejnosti, dokler nesta osodna poraza pri Magenti in Solferinu izlegla 1861. leta, kar je drugim narodom v Avstriji poklonilo nekoliko blagoslova, postavimo Hrvatje so rešili se švabujočih Bachovcev, a Slovenec ostal je praznih rok, še hrvaščino učiti po gimnazijih na Slovenskem prepovedalo se je. Razdvoj 1867 kot nasledek pruske batine 1866 izvolil je za nas mrtev § 19 državnih osnovnih zakonov; vlada je nalagala poslance kakor Boga onaj Vlah, ki ne mogši na breg vzvesti s slabima kljusetoma voza prilično naloženega, obečal je darovati svečo voščenko kakor žrd dolgo in debelo, a vide, ka konjiča povoljno gibljeta, odstopil je od prvotnega obeta in rekel, dovolje bode sveča rudove dolgosti, in preladašči neprilike veli, zadosti bode da je kakor bičnjak, a sinko mu nasvetuje, a po kaj žrtve, vem sva z vozom na bregu. — pravo govoriš ljubljence moj, bodi po tvojem, pritrđi oča. Za Hohenwarta počela je rumena zarja krepilno in blagotvorno razprostirati svoje vedre žarke po avstrijski cesarjevini, pa črni in mno-

gotere uime sipljoči oblak Auersperg-Lasserjeve vlade zagrnol je prikazavo se svetlobo, ugonobil prvejšo blažilnost, razrušil skoro do konca blagostanje in nravnost, brezmerno kopicil in delal krivice posebno Slovanstvu, kar je uže prepolnilo mero vladarjeve potrpljivosti, zato poklical je Taaffeja, da napravi red in mir mej avstrijskimi narodi. Prestolni govor meseca oktobra 1879 bil je jako ugoden na čitanje, kakor nekateri poprejšnji, nove blagodejne nadeje vzbudile so se pri narodih, tore tudi pri nas Slovencih, dr. Vošnjakovi resoluciji o našem jeziku v učilnicah ste bili po večini glasov sprejeti. Veliko veselje v Izraelu, toliko več, ker ministerstvo za nauk vzeto iz večine državnega zbora ima vršilnost navedenih dveh skončatkov. Žalibože, vse naše črstve nadeje splavale so na burnih valovih deroče Drave, istinite svedokinje, ka so na njenih pobrežjih bivali Slovani uže v predzgodovinske dobi v Črno morje. Novo šolsko leto počelo se je pred 4imi meseci, v učiteljiščih švabi se, kakor pod poprejšnjim popečiteljstvom, na srednjih učiliščih ne se za dlako na bolje okrenolo, isti nemški ravnatelj in učitelji, kakor pred dvemi leti, na početnicah učilnicah stari zvihrani in šantajoči ples. Brez narodnih učilišč ne možno upati blage nam bodočnosti. Za Taaffejevega ministerstva oglašili smo se v javnih glasilih zbog krivic nam učiojenih od uprave, časnik bil je zaplenjen, javili smo se o neredih pri okrajnem glavarstvu in pri okrajnem šolskem svetovalstvu, oziroma nadzorništvu, pograbljen je bil naš javni list. Za tega misterstva zganja nedostojne burke s slovenskimi razsodbari g. Waser, žaleči ves narod in zaničujoči propisane ukaze; za tega ministerstva čepire se na krmilu pokrajina namest-

Listek.

Nova zgodovina slovanskih slovstev.*)

Največja nesreča za Slovane je ta, da poznajo premalo sami sebe. Kdo bi se torej repenčil, da nas neslovanski rodovi poznajo še manje. Ko bi poznali slovstva naših bratov, ko bi nam bil znan bogati zaklad naših lastnih narodnih pesem, pravljic in pripovedk, ne trebalo bi nam segati na tuje po berilo našim otrokom, ne bilo bi treba odgajati mladeži na tujej podlagi,

Pozno sicer ali vendar le začenjajo zajemati nekateri iz domačega studenca, zato priporočamo najnovejšo zbirko narodnih pesem

*) Geschichte der slavischen Literaturen A. N. Pypin und V. D. Sparyvič. Aus dem Russischen übertragen von Traugott Pech. I. Band Leipzig F. A. Brockhaus 1880. 586 str. velike 8°

srbsko-hrvaških o kraljeviču Marku (založil jo je Lavoslav Hartman, knjigar v Zagrebu) vsem najtopleje.

A ne poznamo le narodnega blaga premalo, tudi o duševnem gibanju sorodnih nam narodov ne vemo veliko. Mnogi sanjari o združenji, mnogi povdarja v javnih govori potrebo sloge i. t. d. ali sam se ne drži svojih besed.

Kaj pa tujci? Da se li ne brigajo veliko za nas, kdo jim bo štel to za krivdo. Naravno je. Mej njimi se trudijo mnogi, nekateri iz želje po resnici, drugi iz želje po denarju, da poročajo svojim rojakom o Slovanih. Ali mej temi so redki taki, ki imajo denarja dovolj, da se prepričajo sami od vsega, kar hočejo poročati. Redke so knjige, kakeršno je spisal pred par leti Anglež dr. Mackenzie Wallace o Rusiji. Od strane do strane samo resnico, grenko mnogokrat ali tedaj tudi opravičeno; paznim očesom promotroval je pisatelj

leta in leta življenje narodovo, o katerem je hotel pisati.

Množica drugih pa poroča o krajih, o mestih in o ljudeh, mimo katerih se je komaj peljala po železnici. Ko so stopili na mejo, uže so bili gotovi s svojo sodbo; neprijuden krčmar jim daje povod, da pravijo: cel narod je robot. Neprijazno lice zaspanega strežaja jih potrdi v misli, da je narod surov i. t. d. Zato se pa godi mnogim takim kakor najmlajšemu poročevalcu o Ruskeji, Greenvirle-Murrayu. Revež je bil na Ruskem, bival je v Peterburgu in Moskvi, ogledal si je več mesta, pa pride domu in hajdi, skuje knjigo, v katerej poroča, kako se godi pregnancem v Sibiriji. Ali šiba strahovavka nij mu prizanesla; našli so se možje, kakor Albin Kohn, ki je živel več let sam v Sibiriji v prognanstvu, ta ga je krcnil prav dobro po prstih in mu dokazal, da piše o stvareh, o katerih ne ve ničesa.

niki gazeči državnih osnovnih zakonov (ne naredeb ali ukazov) prevažno točko in ukor deleči onim, kateri potezajoči se za prava svojega naroda pozivljajo se na postoječi zakon; za tega ministerstva drzno se katerikoli urednik ali uredniček naše slovenske občinske zastopniko zmerjati in psovati, kakor da so ti slovenščine trdno nezmožni stvorovi nad ministerstvo, ako občine po zapisnikih zahtevajo vršitev zakonu jegovim veličanstvom podpisana; za sedanjega ministerstva stvorjen je za popisek stolpec „Umgangssprache“ občevalni jezik; za sedanjega ministerstva odbijale so nam se slovenske pobotnice, skoval se nov odlok dež. finančnega vodstva v Gradci, dan 17. den meseca septembra 1880, a ukaz ministerstva od 1871 leta, ne bil preklican; za sedanjega ministerstva porodili so se bankovci desetaki in pre petnjaki samo z magjarskim in nemškim napisom, kakor bi samo Magjari in Nemci teške in ogromne dače plačevali, kakor bi samo oni krepke, junaške in črste mladiče dajali za krvava bojišča. Tako delo je nemoralno, skrajna krivica in nedostojno vsaktere toliko bolje ustavne vlade. Ne tudi lepo ako sedanje ministerstvo činovnike delajoče nam krivice pozvišuje... Slovenci! mi od sedajne vlade nismo ničesar prejeli, kar bi nam polajšalo naše tožno stanje, kar bi bil nek medel namestek za velikanske žrtve, ktere polažemo Avstriji na oltar; zato resno opominamo vse naše slovenske poslance, naj opravice zaupnost, ktero ves slovenski narod v nje stavi, naj bodo neprestrašeni stražniki in jaki branitelji naših narodnih svetinj, naj junaški in brez drgetca zahtevajo od ministerstva, da štuje in uresniči sklepe državnega zbora, naj vas nema za kake pohištene pasterke nego za prave avstrijske sinove kakor Magjare in Nemce in če ne smejo vlade podpirati in ž njo šepesati. Opozorujemo še tudi slovenske poslance na Bleiweisov program glede na našo malo skupno domovino, germanizuje se den na dnoma a ne učini se nič, da se meje uredi med tujim in našim; združenje vseh Slovencev v eno upravno celoto mora biti alfa in omega vsakega od Slovencev izvoljenega poslanca, vsakega naobražlega in poštenega narodnjaka. Tako bodi.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. februarja.

O naučnem ministerstvu beremo v „Politik.“ Znano je, da nij kriv naučni

Ali čemu tarnati o takih stvareh, Slovani naj potrkajo na prsa; sami stavijo luč v kot, kako bi se jezili, če ne sveti po celej hiši.

Ista se godi tudi slovstvu slovanskemu. Ko je bučala vojska po balkanskem poluotoku. vpil je profesor Vambéry v Buda-Pešti, da se slovstvo rusko še s turškim ne more meriti. Še le Fr. pl. Hellwald, urednik znanstvenega časopisa „Ausland“, povedal mu je, kako je slovstvo rusko.

Ali vse to bode bolje. Nov veter vleče, naj se nekateri repenčijo še tako. Cele države uže uvidevajo veljavo slovanskih jezikov, po malem potihnejo kričači, ki kriče le zato, ker jezikov ne poznajo in se bojé za svoje službe, če se predrugači kaj.

Znani ruski literarni historik Aleksander Nikolajevič Pypin spisal je uže leta 1865 v bi z Vladimirom Danilovičem Spasovičem or istorii slavjanskih literatur“. Prikupilo delo — da bi sicer Slovenci bili kedaj

minister baron Conrad, da se glede šolstva sklenene resolucije niso zvršile, nego da so to zakrivilo njegovi svetovalci. V budgetnej debati bo slišal naučni minister tako teška očitanja, da se jim ne bo mogoče izogniti, Dokler bo osobe v naučnem ministerstvu staro, ne bo Conrad mogel vstrajati na svojem mestu, ampak odstopiti bode moral. Na njegovo mesto pa gotovo ne pride kak nasprotnik državnozbornske večine.

Državni zbor je vtorek dalje obravnaval postavo zoper oderuhe. Jutri se debata nadaljuje. Poročilo dopolnimo prihodnjič.

V državnem zboru se je zadnjič predložil načrt o novem večjem davku na igralne karte. Po tem zakonu bode od vsakih kart po 36 listov plačati davka 15 kr., od kart ki imajo nad 36 listov 30 kr., od lakiranih in taci kart, ki se dajo omiti, pa dvojno. Zoper ta davek pa nijsmo.

O predzadnji seji državnega zbora, ko so si bili ustavoverni poslanci zaradi Schönererjevega predloga v laseh, piše pruska nemška „National Ztg.“: „Ustavoverna stranka in skrajna levica sta si napovedali boj. Ustavoverne stranke tudi desnica nij nikdar ostreje napadla, kakor sta jo Schönerer in Kronawetter. Vse grehe od chabrusa počeni, katere imajo na sebi vodje nemško-liberalno stranke, sta jim očitala a desnica je odobrovala. Nedvomno je, da je gospodarsko delovanje nekih vodij, ki se je o svojem času prav blizu kazenskega zakona dotikalo, ob veljavo pripravilo ustavoverno gospodstvo ravno tako, kakor to, ker nemajo ni političnega ni gospodarskega programa. Čudno pa je, da se ti vodje upajo zopet na krmilo siliti.“

Vnanje države.

O grško-turškem vprašanju se poroča, da hoče Turčija prepustiti Grkom Volo, Larisso in Prevezo. Ako bi pa Grška zahtevala še Janino in Mezovo, potem da je turško-grška vojna gotova. — Da se glede rešenja grško-turškega vprašanja nič odločilnega ne zgodi, kriva je baje Anglija, ki tajno podpira Grke. — V Carigradu so počeli evropski poslaniki vsak záse dogovarjati se s porto o tem, kaj da se Grkom odstopi.

Srbska skupščina je soglasno sprejela zakon o govorniške svobodi pri stavljenji interpelacij.

Francoska zbornica sklepa novo tiskovno postavu, ki na priliko niti ne prišteva zabavljanj na republiko in nje predsednika mej kaznjive čine. Gambetta je dejal, da republiko nij treba osobne straže.

Nemci v Strasburgu ne marajo niti zdaj — po desetih letih nemškega vladanja — prav nič za blagoslove nemške kulture in vlade ter si žele pod francosko vlado nazaj. Pri nemcem banketu 2. febr. je nemški namestnik napil Strasburčanom željo, naj se vendar sprijaznijo z Nemčijo in take može volijo, ki bodo za skupnost.

kaj zvedeli o njem, ne vem — učenjakom tako, da je želel nemški učenjak Avgust Schleicher, naj se ponemči „Obzor“. Želja njegova se sicer nij spolnila, ali Pypin in Spasovič (ta je pisal o slovstvu poljskem) nijsta mirovala teh petnajst let sem. V pretečenem letu začel je izhajati stari „Obzor“ v novej pomnoženi obliki z imenom: „Istorija slavjanskih literatur. A. N. Pypina in N. D. Spasoviča. Izdanie vtoree, vnov pererabotannoe i dopolnennoe. Dva toma. St. Peterburg 1879—1880, izdanie M. M. Stasjuleviča. Komaj je zagledal dan drugi zvezek, uže nam podaja F. A. Brockhaus na Lipskem prvi zvezek v nemškem prevodu Pechovem. To je dobro znamenje; slabih knjig ljudje ne prevajajo radi. Kolike vrednosti je pa tudi za nas prevod, misliti si more vsak, ker do sedaj še nijsmo tako daleč, da bi mogli čitati mnogi naši rojaki rusko knjigo.

V omenjenih dveh zvezkih nam bodeta podala pisatelja literaturo vseh slovanskih

Angleška spodnja zbornica je 1. t. m. nadaljevala posvetovanje o zakonu za Irsko. Irci nadaljujejo svojo taktiko ter stavljajo najneumniše predloge, da bi posvetovanje zavlekli in sklepanje preprečili ter je Parnell izjavil, da se Irci ne bodo udali.

Fenijci strašijo po Angleške in Irske ter se nahajajo povsod njih uporni proglesi. Policija dela priprave, da zatre kak fenijski napad na erarne zaloge orožja.

Zadnji telegram iz Londona 2. febr. poroča: Seja parlamenta, ki se je začela v ponedeljek večer, trajala je do denes zjutraj!

Dopisi.

Iz Ormoža 1. febr. [Izv. dop.] Včeraj je bila prva seja novoizvoljenega okrajnega zastopa. Kazalo je poročilo načelnikstva, kam nas je zapeljalo dosedanje gospodarstvo, ker smo podedovali le dolgove in negodne račune in terjatve, o katerih še pri izročenju okrajne uprave govora bilo nij. Pred nekaterimi leti je okraj imel premoženja okoli 10.000 gld., a včeraj smo premetavali podedovane dolgove okoli 3000 gld. Dosedanji načelnik gosp. K a d a je račil se nekam odpeljati, nego se udeležiti te prve seje, v kateri bi o kakej zamotanej zadevi bil lahko ustmeno kaj razjasnil. Drugi zastopniki so se radi prikazali in pazljivo poslušali razvitek gospodarstva. Natančneje pa še bomo le takrat lahko poročali, kadar nam bode poprejšnji odbor račun položil za preteklo leto. Iz včerajšnjega zborovanja naj le to omenim, da se je, kakor to postave terjajo, za siromake tega okraja imenoval zdravnik, in sicer gosp. dr. Anton Žižek; znamenje zaupanja bi utegnilo biti, ker se je ta posel njemu izročil soglasno, dasiravno se je iz kraja za to mesto potegoval gospod ranocelnik Jožef Seyfried. — Ker je g. dr. Žižek bil priporočan od narodne stranke, in ker je tudi nasprotna stranka za njega glasovala, bi rad to prikazen pripisal prepričanosti, da mi stojimo na podlogi ravnopravnosti in da po pravici malenkostni zaslužek želimo tudi narodnemu zdravniku.

Z Dunaja 1. febr. [Izv. dop.] Nov dokaz pokvarjenega germanskega srca, nemške surovosti ali psevdoliberalne brutalnosti nasproti Slovanom daje včerajšnji list „Deutsche Ztg.“, organ naših nemških ustavovercev. Ta list naravnost hvali Magjare zato, da so Hrvatom besedo in zakon prelomili in priporoča svojim Nemcem, naj bodo Slovanu nasproti enako krivični, kajti pravičnost da je „sentimentalna ozirnost“ in le „narodna sebičnost“ da

plemen, razen velikoruskega. To je čudno na prvi pogled, ali pritrditi moramo Pypinu vendar, da ima prav, če hrani velikorusko slovstvo za poseben zvezek, kateri bode torej tretji cele „istorije“; obseg tega je tolik, da bi ga teško potlačili v okvir; važnosti je pa tudi tolike, da mu ne moremo primerjati drugzega izmej sorodnih.

Kaj namerava pisatelj sè svojim delom, pravi sam. Podati nam hoče občen pregled za ljudi izobražene, ki se v svojih študijah pečajo samo z literarno zgodovino, vendar pa podaja tudi vsega potrebnega gradiva onim, kateri se hočejo seznaniti s slovstvom bolje na tanko. K temu razpravlja slovansko reč v dotiki z občo človeško omiko, ne spada torej onim fantantom, kateri hočejo podreti vse drugo in postaviti na mesto njegovo novo slovansko kulturo. S tem pa ne zanikuje, da ima Slovanstvo svoje pravice, obrača se le proti prenapetežem, drugim nihilistom, ki hočejo raz-

je zdrava in posnemanja vredna. Rečeni list priznava, da imajo Hrvatje pravo in pravico, terjati po združenji Vojne Krajine 21 poslancev za v Pešto več, nego so jih imeli dozdej, a hvale da so jim jih Magjari dovolili samo 6, ali zvišanje od 34 na 40 poslancev. Nemški list namreč piše: „Wir sind keine Freunde des magyarischen Wesens, allein die Klarheit, mit der die ungarischen Politiker ohne sentimentale Rücksicht auf ein angebliches Gebot der Gerechtigkeit sich in ihrem gesunden nationalen Egoismus den Staat einrichten, zwingt uns alle Anerkennung ab.“

Tedaj pomnimo: kjer koli kdo Slovanu krivico dela, vselej in vsakdo ima pohvalo Nemčevu za to! In kako se potlej ta nemški narod baha, kakove lepe lastnosti da ima?

Naj pri tej priliki še omenim brez vse opombe, kaj denašnja „N. Fr. Pr.“ zanimivega pravi v članku o združenji Vojne Krajine s Hrvatsko. Ona konstatira, da bode odslej Hrvatska močnejša in da bode delovala na to, da se jej pridruži tudi že dr. avopravno obdela na jej Dalmaciji in Bosni, pa nadaljuje: „Naposled ne sme z vida pustiti tudi sosedstvo večidel slovenske Istre, Kranjske, kakor tudi spodnjega dela Štajerske in Koroške. V glavah voditeljev straši ta Jugoslavija uže dolgo. Vtelesenje Vojne Krajine je en daljnji korak k uresničenju te ideje. Zarad tega magjarski politiki tega vtelesenja nikakor niso pospeševali, ker mora le njih političnega protivnika okrepiti.“

Domače stvari.

— (Samomor.) Od tu se nam piše: Zavdala si je vtorek na večer žena paznika J. v tukajšnji fabriki za tabak v gostilni pri Golobčku na sv. Petra cesti, tik Strzelbove hiše. Prišla je v gostilno, naročila si piva in en telečji zrezek. Predno so jej jed prinesli, bila je uže mrtva. Odnegli so jo v mrtvašnico k sv. Krištofu. V četrtek so je truplo razparali v navzočnosti sodniške komisije in pregledali. Po drugem in verjetnejšem viru jo je mrtud zadel.

— (Nagrado za rešitev življenja) je c. kr. deželna vlada dala južne železnice konduktarju Franu Jerini in bivšemu kurivcu Franu Bitencu, ker sta, kakor smo svoj čas poročali, dné 4. januarja iz Ljubljane potegnili po nesreči vanjo padli ženski Uršo Bona-

čevo in Uršo Kišnarjevo in jima tako rešila življenje. Vsak rešiteljev dobode po 26 gl. 25 kr.

— (Najdene stvari.) Dne 25. m. m. zvečer se je na sv. Petra cesti našlo gledališko gledalce in dné 21. januarja ob 1. uri popoldne na mestnem trgu pečatni prsten s kamenom. Kdor je katero teh stvari izgubil, naj se oglasi pri policijskem uradu na magistratu.

— (Čitalnica v Postojni) priredi v svojih prostorih dné 6. februarja veselico s sledečim programom: 1. D. Jenko — „Sablja moja“, zbor. 2. J. Šablas — „Besede žalosti“, svira na citre g. Alojzij Lavrenčič. 3. Čvetospev. 4. Umlauf — „Srček“, svirata na citre gg. Al. in Iv. Lavrenčič. 5. Tombola. 6. „Eno uro doktor“, veseloigra v enem dejanji. 7. Ples. Vstop je udom prost, neudje plačajo 40 kr., z družino 80. Začetek točno ob 8. uri.

— (Čitalnica v Ilirski Bistrici) napravi letošnji predpust dve veselici in sicer: dné 6. t. m. z loterijo in plesom, dné 20. t. m. pa maškerado.

— (Vrhniška čitalnica) priredi v nedeljo dne 6. svečana t. l. v g. Kotnikovej dvorani veselico z naslednjim programom: 1. Pozdrav g. predsednika. 2. Petje: a) Želje Slavjana, b) Sirota, c) Jadransko morje, poje moški zbor; d) „V sladkih sanjah“ e) „Slabo sveča je brlela“, čvetospeva. 3. Deklamacija. 4. Ples. 5. mej plesom je tombola. Vstopnina 50 kr., za družine 1 gl. Začetek veselice ob 7. uri. K tej veselici najljudneje vabi odbor.

— (Vodnikov večer) napravijo mariborski gimnazijci dné 5. svečana 1881 v dvoranih tamošnje slovenske čitalnice. Vspored: 1. Belar — „Na moje rojake“, zbor. 2. Pozdrav. 3. Kocijančič — „Oblaček“, zbor. 4. Slavnostni govor. 5. a) B. Ipavec — „Ilirija oživljena“, čvetospev. b) G. Ipavec — „Večerna“, zbor. 6. Deklamovanje. 7. B. Ipavec — „Domovina“, zbor. b) Hajdrih — „Cerkvica“, čvetospev. 8. Vogel — „Cigani“, zbor. Začetek ob 8. uri zvečer. Dijaški odbor.

— (Akademično društvo „Triglav“ v Gradcu) obhaja v soboto 5. februarja 1881 god Vodnikov v tistem večeru. Vspored: 1. Dr. B. Ipavec — „Ilirija zveličana“, zbor. 2. Slavnostni govor, g. L. Pintar. 3. A. Nedvč — „Prošnja“, zbor. 4. Dr. B. Ipavec — „Vabilo“ čvetospev. 5. Dr. Lovro Toman — „Predgovor pri slovesnej Vodnikovej besedi“, deklamira g. J. Košan. 6. A. Förster — „Slavček“, zbor s čvetospevom. Gostilna: zum grünen Anger. Začetek ob 8. uri zvečer.

rušiti vse staro, da bi začeli zidati na novo. — V prvem zvezku podaja obči uvod, pogled slovanske etnografije in statistike, razmotruje slovanska narečja, zgodovine, pokristjanjenje narodovo, pismo in pismene jezike. Daije govori o slovstvu bolgarskem, jugoslovanskem, srbsko-hrvatskem in slovenskem, o južnih Rusih in Rusinih v Galiciji. Vsakemu oddelku dodal je kratek pregled zgodovine dotičnega plemena, kar gotovo dobro služi vsakemu bralcu.

Bolgarska književnost je prva. To mesto jej pristuje, ker je mati slovesnosti pravoslavni narodov slovanskih in je ostal jezik staroslovanski, Pypin se ne spušča v razpravo, bi ga li imenovali bolje staro-bolgarski ali staroslovanski, do denašnjega dné cerkveni jezik.

Po smrti Metodovej leta 855 bežali so učenci ujevovi preganjani na Bolgarsko; tam so začeli novo literaturo, katere pomen morajo ceniti prav le oni, kateri jo dobro poznajo. Pod carjem Simeonom začela se je zlata doba

bolgarske književnosti; on se je trudil za razširjevanje nove omike mej narodom. Kar je dal posloveniti iz grškega jezika, kaže nam namen dobro premišljen, razširjevanje grške omike po Bolgariji. Učenci Metodovi se niso pečali samo z bogoslovjem, pospeševali so tudi literaturo v širjem pomenu, žalibože, dela njihova se niso ohranila vsa. Kako so se trudili v zgodovini, kaže nam na pr. prevod kronike Ivana Malalasa „Izloženie o lětčeh miru (sveta)“, kateri pripisujejo navadno presbitru Gregorju, kronike Jurija Hamartola (Hamartolos), katero je rabil v bolgarskem prevodu uže Nestor itd. Delovanje bilo je tako pridno, da pravi slavnoznani profesor V. Jagić, da poleg latinske književnosti nij druge evropske, razen staroslovenske, ki bi se mogla ponášati s tako starimi prevodi bogoslovnih del kristjanskih Grkov.

(Dalje prih.)

— (Akademično društvo „Slovenija“) na Dunaji priredi svečanostno sejo, v spomin Valentinu Vodniku 5. februarja v dvorani restavracije Waurischeve (1. Reichsratsstrasse 3 Mezzanin.) Začetek ob 1/2 8. uri.

— (Ljudsko štenje.) Trg Konjice ima po zadnjem štenji ljudstva 1030 prebivalcev. — Mesto Slovenska Bistrica ima 1350 prebivalcev. — Šent Lenart pa ima 774 prebivalcev.

— (Poziv.) Opazovajoč družbeno življenje Slovanov v Trstu, pogrešajš ne malo petja, posebno mej bolj naobraženimi krogi, in nehote vsili se ti misel, da bi zbral izmej vseh tú bivajočih Slovanov število pevcev in tako nadopolnil pravo družbeno življenje. Nadejamo se, da tu marsikoga čutečo željo javljamo. V tej veselej nadeji tedaj se osmelimo, da najljudneje pozivljamo vse bolj naobražene petja sposobne Slovane v Trstu, Slovence, Hrvate, Srbe ali Čehe, naj blagovolijo potruditi se dne 6. februarja t. l. ob eni uri popoldne v gostilno „Frankfurt“ — piazza della Zonta, I. nadstropje, kjer bi se dogovorili o združenja pevcev v posebno nezavisno društvo.

— (Nova slovenska knjižica.) V mariborskem „Slov. Gospodarji“ pred nedavnim natisnene krajepisno-zgodovinske črtice z naslovom „Župnija in božja pot Device Marije v Puščavi“ izšle so te dni pri tiskarji J. Leonu v Mariboru v posebnej 20 strani šestnajstorke obsežnej knjižici. To delce razpada na devet poglavij, in sicer: 1. Puščava. 2. Cerkev Device Marije v Puščavi. 3. Podružnici sv. Ane in sv. Nikolaja. 4. Farovž in šola. 5. Župnija ali fara Device Marije v Puščavi. 6. Božja služba in božja pot v Puščavi. 7. Dušni pastirji v Puščavi. 8. Imenitnejše dogodbe v župnji Device Marije v Puščavi. 9. Faalska graščina. — Romarji in tisti, ki se za ta kraj in njega zgodovino zanimajo, bodo gotovo radi kupili si navedeno knjižico.

— („Cerkvene pesni na čast sv. Rešnjemu Telesu.“ Delo II. „Za mešan zbor vglasbil P. Hugolin Sattner.) To je naslov zbirki pesnij, ki jo je ravnokar izšla v Krajčevej tiskarni v Novem mestu. Ker take zbirke dozdej še nij bilo, bo s tem gotovo ustrezno pevovodjem in orgljavcem. Pesni so natisnene z dovoljenjem visokočast. ljubljanskega knezoškofijstva, torej se smejo rabiti pri očitnej službi božjej. Oblika je jako lična, papir lep in trden, ter velja zbirka 80 kr. Kdor pošlje imenovani znesek po nakaznici, dobi pesni franko. Sicer se dobé tudi po bukvarnah. Pri Krajcu se tudi še dobé „Cerkvene pesni“ delo I. istega skladatelja za 50 kr.

— („Tisoč in ena noč.“) Te pri knjigarji Krajci v Novem mestu izhajajoče slovenske prestave znanih arabskih pravljic je izšel uže 10. zvezek, do strani 314. Zvezek je po 20 kr.

Razne vesti.

* (Trideset ljudij utonilo.) O strahovitej nesreči poroča se iz San Dona blizu Benetk. Več ljudij se je hotelo po brodu prepeljati; vrtnec prime brod in kmalu izgine vse pod vođe. Trideset ljudij, možkih ženskih in otrok je vtonilo. Neki kmet videč nesrečo, skoči v vodo, da bi katerega izmej nesrečnih rešil; dve ženski se ga okleneta in potegneta za soboj v globočino. Zdej se pa tudi govori, da ima ta kmet veliko svoto denarja pri sebi. Zato so šli unesrečenega kmeta iskat; truplo so našli, a denarja nij bilo nič najti v obleki. Črez nekoliko dnij našli so še trupla ostalih trideset unesrečenih, katere so vse zakopali v San Dona.

* (Najjednostavnejša pošta) je brez dvombe na Magellanskej morskej ožini. Na neko skalo je namreč z verigami pritrjen sodec, v kateri se nabirajo pisma. Kadar pride kakšna ladija tja, odpošilja v čolnu svoje ljudi, kateri odpro sodce in iz njega vzamejo pisma, a druga položé notri, da se odpravijo na svoja mesta. Tako namestuje v tem pustem kraji južne Amerike pošto pomorstvo vseh narodov, katero si nekako smatra v dolžnost, da vzdržava tem načinom občevanje mej kontinentom in otočani.

* (Kakó se pri ljudéh dá nekako elegantnejše prosjati.) Nekov poljski žid, Jakob Goldstein, je imel navado, kadar je hodil po londonskih ulicah, padati kakor nezavesten na tla. Kadar se je okolo njega zbralo obilo usmiljenih ljudi, vzbudil se je iz svoje „omotice“ in je ginljivo pripovedoval, kakó je bil na morji pomorščak, da se je njegova ladija razbila, on sam si je otel golo življenje, a zbolel je ter da baš prihaja iz bólnice, zdaj pak bi rad šel k svojej v Liverpoolu živečej ženi in petim otrokom, a nema ni bora v žepu. Ubogi pomorščak — komú bi se ne smilil v dno srca? — je o tacih prilikah vedno dobival obilih daróv, časih je s tako svojo komedijo prisleparil okolo 100 gld. na jedenkrat, in če je na tem delu mesta poskusil svojo srečo, šel je zopet v drug kraj, kjer ga še nigdo nij videl. London je sicer ogromno velik, ali tudi njega policija je izvrstna in naposled je vendar spazila sleparja in ga postavila pred sodnika. Tam je dejal, da ne umeje niti besede angleški ter je tožil, kakó je bolán, da mu niti stati nij moči itd. Navzlic vsem izgovorom pak je bil ta prekanjeni žid obsojen na mesec dnij zapora, poostrenega s teškim delom. A kadar bode izpuščen, paziti ima policija, nanj če bi zopet skušal na takšen sleparsk način „služiti si vsakdanji kruh.“

Umri so v Ljubljani:

26. januarja: Marija Hinteršvajgar, črevljarjeva vdova, 68 let, v židovskej stezi št. 4, za pljučno mrtvico.
27. januarja: Ivana Loker, 58 let, v Šelenburgovih ulicah št. 4, za pljučno mrtvico.
28. januarja: Marija Rechberger, dekla, 37 let, v Lingarjevih ulicah št. 7, za pljučno tuberkulozo.
29. januarja: Barbara Kapel, mlinskega delavca hči, 1 leto, sv. Petra cesta št. 21, za božjastjo. — Jakob Repin, remenar, 65 let, v Slonovih ulicah št. 4, za starostjo.
31. januarja: Karel Flore, užitninskega nadzornika sin, 8 dnij, cesta na Rudolfovo železnico št. 12, za željstnim krčem.
1. februarja: Josip Puc, uradnega sluge sin, 5 let, v Dolgih ulicah št. 3, za rudečico. — Vilhelmina Jarc, 36 let, na sv. Petra cesti št. 28, za mrtodom.
3. februarja: Marija Kušar, starinarjeva žena, 75 let, v Trubarjevih ulicah, št. 2, za jetiko. — Julija pl. Anreiter, poštnega uradnika hči, 18 let, na mestnem trgu št. 18, za pljučno mrtvico. V deželnej bolnici.
25. januarja: Jurij Dolinar, gostač 60 let, za plučnico.
28. januarja: Aleš Živovec, gostač, 70 let, za boleznijo v pljučah.
30. januarja: Katra Ažman, dninarica, 43 let, za gnójno mrzlico. — Marija Rus, gostija, 75 let, za rakom na jetrih. — Janez Mejak, gostač, 44 let.

Dunajska borza 3. februarija

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	72	gld.	80	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	73	"	90	"
Zlata renta . . .	88	"	75	"
1860 drž. posojilo . . .	129	"	50	"
Akcije narodne banke . . .	819	"	90	"
Kreditne akcije . . .	282	"	90	"
London . . .	118	"	70	"
Srebro . . .	—	"	—	"
Napol. . .	9	"	38 ¹ / ₂	"
C. kr. cekini . . .	5	"	53	"
Državne marke . . .	57	"	95	"

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, oteklino, otrpcele ude in kite, revmatične bolečine v zobéh in glavi; malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje.
Zahval smo dobili uže celo množico. — 1 steklenica 50 kr. — Pravega prodaje samo (638—13)
lekarna „pri samorogu“ J. pl. Trnkoczyja na mestnem trgu v Ljubljani.

Manipulacijo z vinom

praktično uči novo izšla knjiga „Recept-Buch“, obsezojoča navod, kako se oboljša kisel in slabo vino; kako se prireja vino brez grozdja, vino z ležišča, (iz 100 litrov 1000 litrov), s tem, da se dodajo čisto zdrave tvarine za ceno domačo porabo ali fina butelijska vina, nadalje kako se prireja jabolčnik, vinski jesih, jesih-sprit, žganje, rum, likér, sok od sadja, droži, parfim, zdravstvena žgana pijača, balzam, mjilo in nad 1000 trgovinskih rečij, ki donajajo nad 100 odstotkov dobička. Cena 3 gld. Naročuje se ali z gotovino ali s poštnim povzetjem pri **Maria Hrdlicka**, k. k. priv. Inhaberin, **Wien, Wieden, Hauptstrasse Nr. 36, I. Stock.** (612—10)

500 gld.

plačam onemu, kateri bi potem, kadar je rabil **Kothe-jevo zobno vodo**, a načion 35 kr., čutil še kedaj zobne bolečine ali da bi mu iz ust dišalo.
Joh. George Kothe, dvorni lieferant na Dunaji, I., Tiefer Graben 37, I. (24—3)
V Ljubljani: lekarnar g. **Trnkoczy**.

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodeci

in nepresežno zoper **ne-slast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnenje, kisel podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli** (če izvira bolečina iz želodeca), zoper **kró v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, črve, zoper bolezni na vranioci, jetrah in zoper zlato žilo.**

Glavna zaloga:

Lekar **C. Brady**, Kremsier, Moravsko.
Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane **35 kr.**

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajske cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešimovem trgu; lekarna Julij pl. Trnkoczy, na mestnem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli. V Gorici: lekarna A. de Giricoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisneno besede: **Echte Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker**, sklenica mora biti zapečaten z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nájajo teh znakov istinitosti, naj se zavrejo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučaji takoj naznanijo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (362—27)

Na deželi se sprejme takoj v službo pošten, zanesljiv, slovenskega jezika zmožen, v prodaji špeciarijskega blaga uže izvežban (53—4)

dečko.

Vprašanja in pogoje naj se stavijo na trgovca **Ant. Poljčaka** v **Sturiji**, pošta **Ajdovščina**.

Pekarija v najem

dá se v trgu **Sv. Lenartu** pri **ariboru**; tam je tudi okrajna sodnija ter je s pekarijo združenega več zemljišča. (48—3)
Kdor jo hoče v najem vzeti, naj se obrne do lastnice gospe **Karline Sohler** v **Ptuji**.

Umetne (640—14)

zobe in zobovja

postavlja po najnovjšem americkanskem sistemu v **zlatu, vulkanitu ali celuloidu** brez bolečin. **Plombira z zlatom** itd.
Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin s prijetnim mamilom
zobni zdravnik A. Paichel, poleg Hradeckega mostu, v I. nadstropji.

Nij sleparstvo!

Iz c. k. zastavnice dunajske

rešene žepne ure

izjemno v ceno, namreč **70 odstotkov pod kupno ceno.**

Razne komisijske zaloge ur, od največjih švajcarskih tovarov, se je v c. k. zastavnici zastavilo, a ne rešilo, tedaj so zapadle po javnej dražbi prišle po neverjetno nizke ceni nam v last.

Mi moremo tedaj ure od zlata, srebra in niklja, najboljši švajcarski izdelek, vse s 5 letnim poročtvom, samo da dobimo svoj denar, prodajati jih 70 odstotkov pod fabriško ceno, ure so skoraj zastoj.

Vsak človek, naj si je bogat ali ubog, potrebuje vendar uro, ki je čisto najzvestejša prijateljica in spremljevalka skozi celo življenje; tako priliko, prijetno in nigrad vračajočo se, ima zdaj vsagdo, da si more preskrbeti skoraj zastoj solidno, fino, garantirano in na minute regulirano uro, ker je naše fabriško osebje vse ure še jedenkrat reguliralo. Vsaka ura ima švajcarsko fabriško znamenje.

Poročstvo je tako zagotovljeno, da se s tem javno zavežemo, vsakemu naročniku takoj brez ugovora novce povrnti.

Zapisnik žepnih ur.

1 ura na valjar od teškega srebrnega niklja, fino na trenotek regulirana, gravirana in gvilosirana, z 8 rubinov, s ploščatim steklom, emailirano urno ploščo in posebnim krovom zoper prah, in fina zlata facon-urna verzička, ki je stala preje gld. 12, velja zdaj samo gld. 5.50.

1 žepna ura na stžno, od teškega srebrnega niklja, fino na trenotek regulirana, gravirana, gvilosirana, s 15 rubinov, s ploščatim steklom, emailirano urno ploščo in kazalom za sekunde, s fino urno facon-verzičko od talni-zlata, preje gld. 20, zdaj samo gld. 7.— Jedna najboljših ur.

1 remontoir ura, iz najfinejšega double-zlata, brez ključka za navijati na kozici, pod poročtvom ohrani si zmirom zlato barvo, izvrstna na minute regulirana, z dvojnimi krovom, dekorovana email urno ploščo in privilegirano delo, obdarovana izvrstna ura z verzičko od talni-zlata, preje gld. 24, zdaj samo gld. 10.20. — Teh ur je malo.

1 srebrna remontoir ura, od pravega 13 lotnega srebra, potrjena od c. k. kovnega urada, navija se na kozici brez ključka, z nasprotnim zoporum in kazalno pripravo, fino s privilegijem, na minuto repasirana, s ploščatim steklom, email urno ploščo in kazalom za sekunde, v notranjem s kristalnim krovom in kolesci od niklja, za vsacega transparentna, najboljša, najcenejša in najelegantnejša ura sveta, preje gld. 30, zdaj samo gld. 14.

1 srebrna ura na stžno, od pravega 13 lotnega teškega srebra, potrjena od c. k. kovnega urada, s 15 rubinov, na sekundo repasirana, s ploščatim steklom, email urno ploščo in kazalom za sekunde, preje gld. 24, zdaj pozlačena samo gld. 12.50.

1 ura na gospe, od pravega 14 karat. zlata, potrjenega od c. k. kovnega urada, vrlo fina, elegantna ura z najfinejšo benetčansko facon-verzičko za okolo vratu v finem barzunastem etuiji; preje gold. 30, zdaj samo gld. 19.50. Tacega še nij bilo.

1 fina zlata remontoir ura, 13 karat., po gld. 40, 50, najfinejšo savonette-ure, preje po gld. 100.

Nastov:

Uhren-Ausverkauf
von **A. Fraiss**,
Rothenurmstrasse 9, parterre,
gegenüber dem erzbischöflichen Palais,
WIEN. (599—5)

Tujci.

2. februarija:
Pri **Stonu**: Zimmermann iz Ro-seka. — Biach, Schneider, Welt z Dunaja. — Voith iz Alna. — Ton-kres iz Kerestincev.
Pri **Maliču**: Dralka iz Radov-ljice. — Klemlercher iz St. Vida. — Schrader iz Nürnbergga. — Mosetfjer, Perko iz Gorice.